

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA ACADEMIA

MARIBOR

INTERVENCIJSKA SLUŽBA V PODJETJU X

Kandidat: Boštjan Ducman

Vrsta študija: Izredni študij

Študijski program: Varovanje

Mentor predavatelj: Jože Peterka, mag. upr. ved

Mentor v podjetju: Milan Vačovnik, var. menedžer

Lektorica: Polona Otoničar Pajk, univ. dipl. ped. in prof. slov.

Maribor, 2017

IZJAVA O AVTORSTVU DIPLOMSKEGA DELA

Podpisani Boštjan Ducman sem avtor diplomskega dela z naslovom Intervencijska služba v podjetju X, ki sem ga napisal pod mentorstvom Jožeta Peterke, mag. upr. ved.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- je predloženo delo izključno rezultat mojega dela,
- sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev, ki jih uporabljam v predloženi nalogi, navedena oz. citirana skladno s pravili Višje strokovne šole Academia Maribor,
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del oz. misli kot moje lastne – kaznivo po Zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/2013 in 56/2015); (v nadaljevanju ZASP), prekršek pa podleže tudi ukrepom Višje strokovne šole Academia Maribor skladno z njenimi pravili,
- skladno z 32. a členom ZASP dovoljujem Višji strokovni šoli Academia Maribor objavo diplomskega dela na spletnem portalu šole.

Maribor, junij 2017

Podpis študenta:

ZAHVALA

Zahvalil bi se mentorju Jožetu Peterki, mag. upr. ved., za pomoč in strokovno usmerjanje pri pisanju diplomskega dela. Hvaležnost izrekam tudi mentorju v podjetju Milanu Vačovniku za pomoč s svojimi izkušnjami in pridobivanje informacij ter strokovne literature. Prav tako bi se želel zahvaliti v mariborski univerzitetni knjižnici zaposlenemu Andreju Strelcu za pomoč pri izbiri in iskanju literature. Hvala tudi moji družini za podporo v času študija.

Hvala Vam!

POVZETEK

V nalogi obravnavam eno od področij zasebnega varovanja, to je tehnično varovanje objektov. To je zelo široko področje zasebnega varovanja, saj ne obsega le objekta in interventa, ampak tudi varnostno-nadzorni center (v nadaljevanju VNC) in tehnologijo, ki vse to omogoča. Našteto je v naši državi urejeno z različnimi zakoni in uredbami. Tako v delu pojasnjujem, kaj vse potrebujemo, da lahko opravljamo ta del zasebnega varovanja. Zasebno varovanje smo pri nas začeli uveljavljati nekje po osamosvojitvi, v 90. letih. Leta 1995 smo dobili prve zakone za zasebno varovanje. Pozneje so se ti dopolnjevali in od leta 2011 je v uporabi Zakon o zasebnem varovanju (ZZasV-1). V naši državi se je policija umaknila iz varovanja finančnih objektov in prepustila varovanje bank in finančnih objektov zasebnim varnostnim službam. To ne pomeni, da ne opravi intervencije na klic, ampak da se ne ukvarja več s tehniko, ki jo je prej potrebovala. Enako velja na področju požarnega varovanja, ki je po večini tudi prešlo v roke zasebnih varnostnih služb. Našteto je zelo velik zalogaj za varnostne službe, ki morajo zagotoviti varovanje. Požarno varovanje ureja Pravilnik o požarnem varovanju iz leta 2010. V veljavi pa je tudi Pravilnik o varnosti dvigal, sprejet leta 2007. Lastnikom dvigal nalaga, da morajo ta biti opremljena z dvosmerno govorno napravo, ki je povezana z reševanjem iz dvigal, pri tem pa mora biti intervent ustrezno usposobljen, da lahko opravi reševanje ujetih oseb. Treba je omeniti tudi varovanje gostinskih lokalov, ki se lahko izvaja z obhodi. V povzetku povzemam določene naloge intervencijske službe, v samem delu pa sem na podlagi izkušenj predstavil probleme in rešitve, ki bi bile v pomoč zasebnim varnostnim službam. Pri vseh dodatnih nalogah, ki so omogočene s strani zakona, pa ne smemo pozabiti, da je glavno delo intervencijskih skupin pri zasebnem varovanju ravno opravljanje intervencij na alarme oziroma opravljanje različnih nalog, ki so povezane s samimi objekti. Tukaj so mišljeni predvsem obhodi na določenih objektih, zaklepanje in vklop alarmnih sistemov in zjutraj na željo uporabnikov tudi izklopi in odklepanje objektov. Te službe po večini delajo 24 ur na dan, sedem dni v tednu in 365 dni v letu. Podnevi posvečajo več pozornosti objektom z ropnim varovanjem (banke, pošte in druge finančne ustanove), saj so ti najranljivejši prav v času obratovanja in manj v nočnem času. Tukaj govorimo predvsem o tako imenovanih panik alarmih, kjer so pa lahko poleg premoženja ogrožena tudi življenja.

Ključne besede: Zasebno varovanje, varnostno-nadzorni center, intervencija, tehnično varovanje, požarno varovanje, ropno varovanje.

ABSTRACT

INTERVENTION AGENCY IN COMPANY X

In my paper, I research one of the areas of private security services, more precisely technical security of objects. This is a very broad area of private security services, while we do not focus only the object and the person carrying out an intervention, but also on alarm receiving centres (ARC) and the technology that enables their functioning. The Republic of Slovenia arranges that with various acts and regulations. I will explain what we need in order to perform this part of private security. Private security services were first established following the independence in the nineties. Somewhere around 1995 the first genuine private security acts were passed. Later these acts were updated and ZZasV-1 act has been in use since 2011. Police has withdrawn its role as a protector of financial facilities, so protection of banks and financial facilities is carried out by private security services, which means that they do not carry out interventions on call and they simply do not deal with the technique that they had used before. The same holds true in the area of fire protection, which has largely fallen in the hands of private security services as well. This has proven to be a great challenge for private security services because they have to provide protection for these objects as well. Fire protection act has been in use since 2010. Rules on the safety of acts is another document that regulates safety. It was passed in 2007 and it requires that all lift owners ensure lifts, which are equipped with a two-way automatic rescue voice device that is linked to lift rescue operations. A person carrying out an intervention in a lift has to be appropriately qualified. Additionally, protection of restaurants should be mentioned. This can be carried out in the form of patrolling. The abstract gives a summary of certain responsibilities that the intervention agency has. Based on personal experience I list problems and propose their solutions which could be useful for private security services.

At every additional task made possible by law, it must not be forgotten that the main job of intervention groups in private security service is performing alarm interventions and different tasks associated with facilities, such as making rounds, locking facilities and activating alarms, as well as, at user's request, turning off alarms in the morning and unlocking facilities. Mostly, such services operate 24 hours a day, 7 days a week and 365 days a year. During the daytime, they mostly focus on facilities with security against robbery (banks, post offices and other financial facilities), since it is more likely that there is a robbery during operating hours than at

night. Here, the focus is mostly on panic alarms, where not only possessions, but also lives can be endangered.

Key words: private security, alarm receiving centre (ARC), intervention, technical security, fire protection, robbery protection.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD.....	6
1.1	OPIS PODROČJA IN OPREDELITEV PROBLEMA	6
1.2	NAMEN, CILJI IN OSNOVNE TRDITVE	7
1.3	PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE	7
1.4	UPORABLJENE RAZISKOVALNE METODE	7
2	ZAKONODAJA NA PODROČJU ZASEBENEGA VAROVANJA.....	8
2.1	DODATNI ZAKONI, UREDBE IN PRAVILNIKI.....	8
2.2	PODJETJE ZA ZASEBNO VAROVANJE.....	9
2.3	LICENCE ZA ZASEBNO VAROVANJE.....	9
2.4	LICENCA ZA UPRAVLJANJE Z VARNOSTNO-NADZORNIM CENTROM.....	11
2.5	LICENCE IN SLUŽBENE IZKAZNICE VARNOSTNEGA OSEBJA	14
3	VARNOSTNIK INTERVENT.....	15
3.1	POGOJI ZA NPK-VARNOSTNIKA (ZZasV-1, 2011) – 32. ČLEN	15
3.1.1	<i>Pogoji za pobiranje dnevnih izkupičkov v 1. razredu do 50.000 evrov</i>	<i>17</i>
3.1.2	<i>Pogoji za varovanje gostinskih lokalov do 50 gostov.....</i>	<i>17</i>
3.1.3	<i>Pogoji za reševanje iz dvigal</i>	<i>18</i>
3.1.4	<i>Pogoji za intervencijo na požarne alarme.....</i>	<i>18</i>
4	UNIFORMA, OZNAKE IN OPREMA VARNOSTNIKA INTERVENTA	18
4.1	UNIFORMA	18
4.1.1	<i>Logotip.....</i>	<i>19</i>
4.1.2	<i>Napisi na sprednjem delu uniforme.....</i>	<i>19</i>
4.1.3	<i>Napisi na zadnjem delu uniforme</i>	<i>20</i>
4.2	OPREMA	20
4.2.1	<i>Svetilka</i>	<i>21</i>
4.2.2	<i>Sredstva za zveze</i>	<i>22</i>
4.2.3	<i>Neprebojni jopič</i>	<i>22</i>
4.2.4	<i>Orožje</i>	<i>24</i>
4.2.5	<i>Kovček za prenos (to ni oprema varnostnika)</i>	<i>24</i>
4.2.6	<i>Sredstva za vklepanje in vezanje.....</i>	<i>25</i>
4.2.7	<i>Plinski razpršilec</i>	<i>25</i>
4.3	DOLŽNOSTI VARNOSTNIKA INTERVENTA DO OPREME	26

5	USPOSABLJANJA ZA OPRAVLJANJE INTERVENCIJE IN VZPOREDNE NALOGE.....	27
6	VOZILO	28
6.1	OPREMA VOZILA.....	29
7	NAČIN ALI IZVEDBA VAROVANJA OBJEKTA	30
7.1	FIZIČNO VAROVAN OBJEKT.....	30
7.2	MEHANSKO VAROVANJE	31
7.3	TEHNIČNO VAROVANJE	31
7.3.1	<i>Protivlomni sistem</i>	<i>31</i>
7.3.2	<i>Protipožarno varovanje.....</i>	<i>31</i>
7.3.3	<i>Videonadzor.....</i>	<i>32</i>
7.3.4	<i>Protiropno varovanje in klic v sili</i>	<i>32</i>
7.3.5	<i>Pristopna kontrola.....</i>	<i>32</i>
7.3.6	<i>Obhodno varovanje</i>	<i>32</i>
8	POJASNILO	33
9	PREVZEM VAROVANEGA OBJEKTA ZA OPRAVLJANJE INTERVENCIJE.....	33
10	INTERVENCIJSKI NAČRT.....	34
11	IZVAJANJE INTERVENCIJE	36
11.1	NA VLOMNE ALARME IZ OBJEKTA.....	36
11.2	NA POŽARNE ALARME IZ OBJEKTA.....	37
11.3	INTERVENCIJE V PRIMERU ROPNEGA OZIROMA PANIK ALARMA.....	39
12	VAROVANJE OBJEKTOV IN INTERVENCIJA V BLIŽNJI PRIHODNOSTI.....	39
12.1	VAROVANJE OBJEKTA Z DRONOM	41
13	SKLEP	42
14	VIRI, LITERATURA.....	44

KAZALO SLIK

SLIKA 1: SHEMA LICENC	10
SLIKA 2: LOGOTIP	19
SLIKA 3: OZNAKE NA SPREDNJI STRANI.....	20
SLIKA 4: NAPIS NA ZADNJI STRANI	20
SLIKA 5: SVETILKE.....	21
SLIKA 6: NEPREBOJNI JOPIČ	23
SLIKA 7: PIŠTOLI CZ (7,65 MM) IN GLOCK 19 (9 MM)	24
SLIKA 8: KOVČEK ZA PRENOS VREDNOSTNIH POŠILJK	25
SLIKA 9: KOVINSKE LISICE IN VEZICE.....	25
SLIKA 10: SLIKOVNI PRIKAZ USPOSABLJANJA	27
SLIKA 11: OZNAKE VOZILA	29
SLIKA 12: OPREMA VOZILA	30
SLIKA 13: PRIKAZ POTI.....	35
SLIKA 14: DRON.....	41

KAZALO TABEL

TABELA 1: TABELA STANDARDOV ZA PREBOJNOST	23
TABELA 2: PRIKAZ USPOSABLJANJA V URAH	28

1 UVOD

Za temo diplomskega dela, ki se nanaša na delovanje intervencijske službe v nekem podjetju, sem se odločil, ker na področju zasebnega varovanja delam že več kot 20 let in sem tudi sam opravljal to delo oziroma sem sedaj vsak dan v stiku z njim. Zdi se mi prav, da se predstavi del tega zasebnega varovanja in da vsaj določene osebe lahko dobijo predstavo, kdo so ljudje, ki se vozijo v vozilih določene varnostne službe. Žal je v Sloveniji ta poklic nekako manj vreden in zaničevan, saj večina vidi varnostnika kot nujno zlo ali pa samo nepotreben strošek, zato bom v nalogi predstavil njegovo delo in znanje, pa seveda tudi odgovornost, ki jo ima.

V prvem delu se bom lotil zakonske podlage, ki je določena, da se nekdo sploh lahko ukvarja z zasebnem varovanjem, ter predstavil, katere panoge zasebnega varovanja poznamo in kaj potrebuje intervent, da lahko opravlja to delo. V drugem delu se posvetil opremi, ki je zakonsko predpisana; na tem mestu mislim predvsem na osebno opremo in vozilo. Osredotočil se bom tudi na to, kje se pojavljajo določene težave, kaj bi se dalo spremeniti ali izboljšati. V tretjem delu pa tudi na to, kar je najpomembnejše vsaj za posameznika, ki to delo opravlja – dokumentacijo. Sem sodijo razni obrazci pri prevzemu službe (orožje, vozilo, oprema ...) in seveda potrebna dokumentacija o objektih, ki jih zaposleni varuje. Pričujoče delo bo lahko komu pomagalo, ko bo odpiral svoje podjetje, saj bo tako imel določene smernice, kaj vse potrebuje in na kaj mora paziti, če se bo začel ukvarjati z opravljanjem intervencij. Prav tako bo lahko naročnik, za katerega določena varnostna služba opravlja določeno varovanje, sam preveril, ali izpolnjuje vse pogoje oziroma to, kar je on pričakoval. V sami nalogi se ne bom veliko ukvarjal s podatki o kriminalu v zadnjih letih, saj ta primerjava ne bi bila dosledna. Če se osredotočimo le na Maribor oziroma na to, kaj se je spremenilo v zadnjih desetih letih – nekoč smo v nočnem času pri sprehodu skozi mesto lahko opazovali izložbe z dragocenimi artikli, sedaj pa tega ni več, kar je eden prvih preventivnih ukrepov.

1.1 Opis področja in opredelitev problema

Kot sem že omenil, je bilo na področju zasebnega varovanja ustanovljenih veliko podjetij, ki se ukvarjajo z zasebnim varovanjem. Ker je naš trg omejen oziroma zelo majhen, je prisotna močna ponudba teh storitev, ki ima za posledico vedno nižje cene. Sami pa vemo, da je za

minimalno ceno težko zagotoviti varnost zaposlenih, zadostiti zakonodaji in seveda ugoditi naročniku.

1.2 Namen, cilji in osnovne trditve

Namen moje naloge je na enem mestu opisati vse zakonske podlage za opravljanje tega dela zasebnega varovanja in pojasniti, zakaj so določene zadeve v takšnem stanju, kot so.

Želim dokazati, zakaj je v posameznih primerih varovanje učinkovito, kje ni oziroma kaj bi bilo treba spremeniti, da bi bilo učinkovitejše oziroma boljše. Eden od ciljev je tudi približati to dejavnost širši populaciji, da ne bo gledala na varnostnika, ki opravlja intervencijo, kot nekoga manj vrednega. Tudi v sami zakonodaji je kar nekaj lukenj in napak, ki jih bom v nalogi izpostavil.

1.3 Predpostavke in omejitve

V pričujočem delu se bom osredotočil na zakonsko podlago in seveda na svoje bogate izkušnje v tem poklicu. Ne bom uporabljal podatkov podjetja, v katerem sem zaposlen, saj gre za določene poslovne skrivnosti in način dela. Treba je vedeti, da ne obstaja veliko literature oziroma zapisov ali navodil, kako in kaj se pričakuje od določene varnostne službe, pri čemer ni razlike, ali gre za interventa ali za varnostnika.

1.4 Uporabljene raziskovalne metode

Pri raziskovanju za potrebe diplomske naloge bom uporabil domačo literaturo, ki se nanaša na zakonski del in prakso na območju Republike Slovenije. Tujo literaturo pa bom uporabil predvsem v delu, ki se nanaša na opremo, saj je naš trg zelo majhen, ponudba pa omejena. V svoji nalogi se bom opiral predvsem na svoje znanje in izkušnje, ki jih imam na področju zasebnega varovanja.

2 ZAKONODAJA NA PODROČJU ZASEBENEGA VAROVANJA

Začetek Zakona o zasebnem varovanju sega v leto 1994, ko je bil objavljen v Uradnem listu (Ur. l. RS, št. 32/1994, z dne 10. 6. 1994 – Zakon o zasebnem varovanju in o obveznem organiziranju službe varovanja). Ta zakon so dodelali leta 2003, v veljavo pa je stopil 2. 1. 2004. V letih od 2007 do 2010 so ga spreminjali in mu dodajali razne uredbe in dopolnila, tako da je bilo nujno narediti čistopis in pojasniti določene zadeve, ki so postale dvoumne. Tako je prišel leta 2011 v veljavo ZZasV-1, ki ga je Državni zbor Republike Slovenije sprejel 1. 3. 2011. Prav ta zakon (**ZZasV-1**) bo podlaga pričujočega dela, saj je sedaj v veljavi in so ga dolžni upoštevati vsi, ki se ukvarjajo z zasebnim varovanjem.

Zakon o zasebnem varovanju (ZZasV-1, 2011) je temelj in osnova vseh podjetij, ki se ukvarjajo s to panogo. Prav tako so do leta 2016 že začeli veljati tudi predpisi, ki so bili sprejeti s tem zakonom, vendar je bila podana petletna pripravljalna doba. Zakon določa vse od samega začetka podjetja ali družbe, kakšne so zahteve in kaj mora izpolnjevati. Prav tako določa pogoje za varnostnike in tudi njihove ukrepe. Določeno je tudi, kdo jih lahko nadzira in pod kakšnimi pogoji se lahko določena licenca tudi odvzame. V svoji nalogi se bom dotaknil le nujno potrebnih predpisov in licenc, ki jih potrebujemo za opravljanje intervencije.

Če se želimo osredotočiti na eno od oblik zasebnega varovanja, moramo po vrsti pojasniti določene zahteve. Zakon določa temeljne oblike zasebnega varovanja, in sicer glede na temeljne storitve v dejavnosti zasebnega varovanja, kot je to tudi običajno v primerjalni zakonodaji. Seveda pa je poleg Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV-1, 2011) treba upoštevati še razne druge uredbe, pravilnike in zakone, ki se nanašajo na opremo in delo posameznih varnostnikov.

2.1 *Dodatni zakoni, uredbe in pravilniki*

Na tem mestu moram poudariti, da pišem o podjetju, ki ima pridobljene vse licence za opravljanje zasebnega varovanja in mora poznati naslednje predpise:

- **ZZasV-1** – Zakon o zasebnem varovanju (Ur. l. RS, št. 17/2011), ki smo ga že omenili, je osnova za vse,
- **ZOro-1** – Zakon o orožju (Ur. l. RS, št. 61/2000, z dne 6. 7. 2000),

- PRAVILNIK o načinu prevoza (Ur. l. RS, št. 88/16),
- PRAVILNIK o izvajanju Zakona o zasebnem varovanju (Ur. l. RS, št. 100/11),
- SIST BS5979:2005 oziroma nove slovenske standarde serije SIST EN 50518 za VNC,
- UREDBO o obveznem organiziranju službe (Ur. l. RS, št. 80/12),
- PRAVILNIK o varnosti dvigal (Ur. l. RS, št. 25/16).

2.2 Podjetje za zasebno varovanje

Da lahko začnem s predstavitvijo določenega dela zasebnega varovanja, moram najprej pojasniti določene pogoje, ki jih moramo izpolnjevati, da se lahko začnemo ukvarjati z zasebnim varovanjem. Ker določene licence za zasebno varovanje postavljajo določene pogoje, ki so vezani drug na drugega, bom prikazal shemo, ki prikazuje sestavo podjetja za zasebno varovanje, ki ima pridobljene vse licence. Vse zahteve so objavljene v Zakonu o zasebnem varovanju (ZZasV-1, 2011), ki je tudi osnova delovanja za ta podjetja.

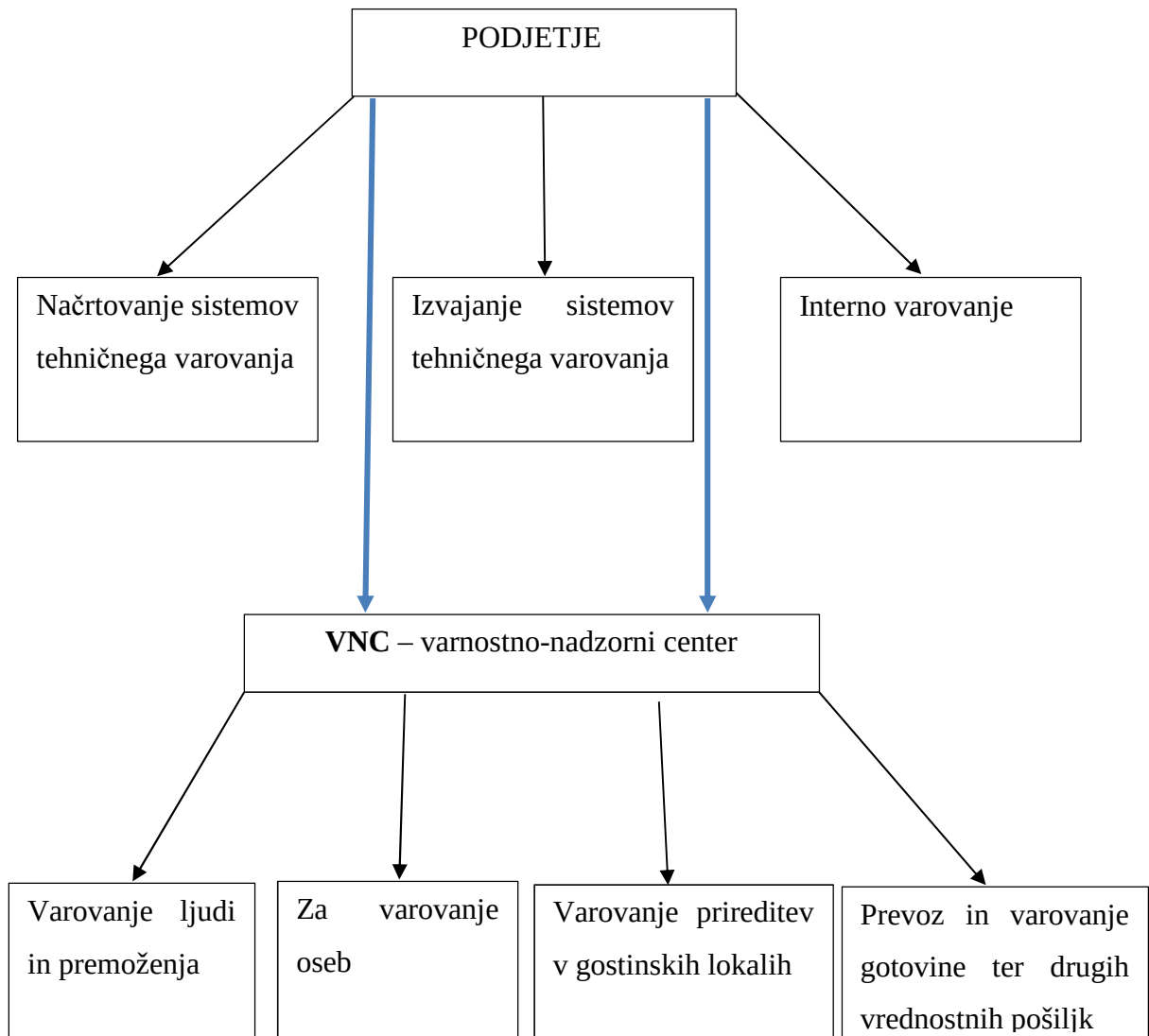
2.3 Licence za zasebno varovanje

4. člen Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV-1, 2011) omenja licence:

- za **varovanje ljudi in premoženja**,
- za **varovanje oseb**,
- za **prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošilk**,
- za **varovanje javnih zbiranj**,
- za **varovanje prireditvev v gostinskih lokalih**,
- za **upravljanje z varnostno-nadzornim centrom** (v nadaljnjem besedilu: VNC),
- za **načrtovanje sistemov tehničnega varovanja**,
- za **izvajanje sistemov tehničnega varovanja**.

Zgoraj naštetje dejavnosti tudi dejansko predstavljajo temeljne oblike zasebnega varovanja v Republiki Sloveniji. Za vsako od teh oblik mora imeti izvajalec, tj. podjetje za zasebno varovanje, posebno licenco, seveda ob izpolnjevanju pogojev za opravljanje posamezne oblike zasebnega varovanja, posebej določenih v zakonu. Na tem mestu so omenjene licence, ki jih

pridobi podjetje ali samostojni podjetnik za opravljanje ene od oblik zasebnega varovanja. Tako moramo poznati tudi zahteve za pridobitve teh licence.

Slika 1: Shema licenc

Vir: (ZZasV-1, 2011)

V shemi prikazujem določeno zaporedje oziroma licence, ki se med seboj dopolnjujejo. Podjetje, ki si po ZZasV-1 (2011) pridobi dovoljenje, lahko opravlja načrtovanje, izvajanje in interno varovanje. Če pa ima VNC, lahko opravlja še druge dejavnosti v zasebnem varovanju. Torej za določene licence ni drugih pogojev, kot so za podjetje, s. p. ali delniško družbo, in

pogojev iz Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV-1, 2011) ali na kratko – ko posameznik pridobi licenco za opravljanje varovanja in ima zaposlenega varnostnega menedžerja, se lahko ukvarja z:

- **načrtovanjem sistemov tehničnega varovanja;** 23. člen (ZZasV-1, 2011),
- **izvajanjem sistemov tehničnega varovanja;** 24. člen (ZZasV-1, 2011),
- **internim varovanjem;** 31. člen (ZZasV-1, 2011).

2.4 Licenca za upravljanje z varnostno-nadzornim centrom

V kolikor se želi podjetje ukvarjati z ostalimi panogami zasebnega varovanja, mora imeti svoj VNC ali pogodbeni VNC. Za svoj VNC mora pridobiti licenco za:

- **Upravljanje z varnostno-nadzornim centrom.**

Pogoji za VNC so omenjeni v Zakonu o zasebnem varovanju (ZZasV-1, 2011), ki določa: »Za pridobitev licence za upravljanje z VNC mora prosilec poleg izpolnjevanja splošnih pogojev iz 19. člena tega zakona izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. imeti za nedoločen čas s polnim delovnim časom v delovnem razmerju najmanj deset operaterjev VNC;
2. imeti prostore in opremo, ki izpolnjuje predpisane standarde za varnostno-nadzorne centre.«

Pri drugi točki je nujno omeniti, da mora prosilec poleg pogojev, omenjenih v 22. členu, izpolnjevati pogoje iz SIST BS5979:2005 oziroma novih slovenskih standardov serije SIST EN 50518 za VNC. Ta dokument predpisuje oziroma sega vse od gradnje do najmanjših podrobnosti, ki se nanašajo na vstop in izstop. Prav tako postavlja zahteve glede same lokacije itd. Licenco za upravljanje z VNC ima v Sloveniji **15** podjetij, podatek je objavljen na spletni strani Ministrstva za notranje zadeve (Slovenija, 2016).

Podjetje pa lahko pridobi tudi druge licence, kar lahko preverimo v 19. členu Zakona o zasebnem varovanju iz leta 2011 (ZZasV-1, 2011), kjer je pod št. 7 omenjen lasten ali pogodbeni VNC. In če je v členu za licenco omenjen ta člen in št. 7 ni izvzeta, potem ga za pridobitev določene licence uporabnik mora upoštevati. To pa so licence, ki so v shemi napisane pod VNC. Torej – ko ima podjetje svoj VNC ali sklenjeno pogodbo z enim od podjetij, ki imajo licenco za VNC, lahko pridobi še licence za:

- **varovanje ljudi in premoženja;**
- **varovanje oseb** (potrebujemo za to usposobljene varnostnike);
- **prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošilk** – 20. člen Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV-1, 2011);
- **varovanje javnih zbiranj** – Uredba o obveznem organiziranju službe varovanja na javnih prireditvah in 21. člen Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV-1, 2011)
- **varovanje prireditev v gostinskih lokalih** – Uredba o obveznem organiziranju službe varovanja na javnih prireditvah in 21. člen Zakona o zasebnem varovanju (ZZasV-1, 2011).

Zaključujem del naloge, ki se nanaša na pogoje in licence, ki jih mora pridobiti podjetje, ki se želi ukvarjati s celotnim zasebnim varovanjem. Vse našete podatke je bilo treba predstaviti, saj bo v našem primeru intervencijska skupina opravljala tudi določene naloge iz tega dela, zato je prav, da jih sem jih omenil. Slovenija je razmeroma majhna država, a ima veliko podjetij, ki se tako ali drugače ukvarjajo z zasebnim varovanjem in imajo za to vse potrebne licence.

Imetniki licenc za zasebno varovanje na dan 1. 6. 2017

Podatki so javno objavljeni in se nahajajo na spletni strani Ministrstva za notranje zadeve (CITATION Rep \l 1060):

- licenco za varovanje ljudi in premoženja na območju Slovenije ima **92** podjetij,
- licenco za varovanje oseb ima **26** podjetij,
- licenco za varovanje javnih zbiranj ima **72** podjetij,
- licenco za prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošilk ima **42** podjetij,
- licenco za prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošilk **1. razreda** ima **41** podjetij,
- licenco za prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošilk **2. razreda** ima **37** podjetij,
- licenco za prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošilk **3. razreda** ima **20** podjetij,
- licenco za prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošilk **4. razreda** ima **17** podjetij,

- licenco za prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošilk **5. razreda** ima **9** podjetij,
- licenco za prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošilk **6. razreda** ima **5** podjetij,
- licenco za upravljanje z VNC ima **15** podjetij.

Kot je razvidno s seznama, je v Sloveniji skoraj sto podjetij, ki se ukvarjajo z zasebnim varovanjem in imajo vsaj eno od zahtevanih licenc. Gledano s strani naročnika to niti ni slabo, saj večja izbira in konkurenca pomenita tudi nižjo ceno in boljšo kvaliteto. Žal pa iz izkušenj vem, da tukaj ni ravno tako in da z nizko ceno naročnik ravno ne dobi boljše kvalitete. Pri takšnem številu podjetij je težko izvajati nadzor. Zato je moje mnenje, da je na našem področju preveč teh podjetij oziroma slaba zakonodaja, reševanje zadev pa počasno; podjetja ne plačujejo svojih zaposlenih in s tem posledično še kar nekaj časa zbijajo cene na tržišču, kjer imajo podjetja, ki svoje obveznosti poravnavajo skladno z zakonom, težave z likvidnostjo. Tisti, ki spremljajo dogajanje na področju zasebnega varovanja, vedo, kakšne težave so bile pri sprejemanju kolektivne pogodbe za panogo zasebnega varovanja, saj je bilo najprej treba sprejeti zakon na ravni države, da se dodatki, kot so nočno, nedeljsko ter praznično delo, ne štejejo v minimalno plačo. Na področju zasebnega varovanja je nastala luknja, saj ta panoga ni imela svoje pogodbe, v Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1) pa so pozabili prepisati določene člene kot npr.: Če določena panoga nima svoje pogodbe, mora upoštevati splošno kolektivno pogodbo.

Tako so nastali problemi, saj za nočno in nedeljsko delo ni bilo določeno, koliko dodatka mora prejeti delavec oziroma koliko mu mora delodajalec izplačati v odstotkih. Zato so se določeni delodajalci že pripravljali, da bodo zadostili predpisom, izplačevali dodatke, ampak seveda po lastni presoji. To zadevo so uspeli urediti s 1. 1. 2016, ko je bila sprejeta kolektivna pogodba za zasebno varovanje, ki je vsaj malo izboljšala plače zaposlenih v zasebnem varovanju. Vse to kaže, kakšno je stanje zaposlenih v zasebnem varovanju.

Če sem v začetku naloge obdelal, kaj vse je potrebno za delovanje podjetja, moram sedaj predstaviti še glavno področje – to so zaposleni. Do tega mesta sem že omenil varnostnega menedžerja, ki je pogoj, da se lahko podjetje odpre oziroma si pridobi določene licence. Sedaj pa potrebujemo še varnostnika oziroma v našem primeru osebo, ki bo opravljala intervencijo za tehnično varovan objekt.

2.5 Licence in službene izkaznice varnostnega osebja

Omenil sem že nacionalno poklicno kvalifikacijo (v nadaljevanju NPK) za varnostnika ali varnostnico, obstajajo pa tudi druge NPK za varovanje.

»Posameznik lahko pridobi službeno izkaznico glede na vrsto dela, ki ga želi opravljati:

- varnostni menedžer,
- varnostnik čuvaj,
- varnostnik,
- varnostnik nadzornik,
- varnostnik telesni stražar,
- varnostni tehnik,
- pooblaščen inženir varnostnih sistemov,
- operater varnostno-nadzornega centra (VNC).« (MNZ, 2016)

V nadaljevanju tega predpisa pa so določeni še **pogoji za pridobitev službene izkaznice** (32. in 33. člen) (MNZ, 2016), a o tem več v nadaljevanju.

3 VARNOSTNIK INTERVENT

Kot je že bilo omenjeno v začetku naloge, za interventa ni posebne licence. Podjetja za zasebno varovanje, ki imajo vse potrebne licence in se ukvarjajo s tehničnim varovanjem, svojim strankam nudijo tudi intervencijo in obhode na varovane objekte. Če ima podjetje na terenu že intervencijsko službo, jo čim bolj izkoristijo, da pokrijejo stroške in upravičijo tudi finančno plat takšne službe na terenu. Tako poleg intervencije opravlja še druge naloge zasebnega varovanja. In če pogledamo Zakon o zasebnem varovanju (ZZasV-1, 2011), lahko te mobilne enote opravljajo naslednje naloge:

- **obhodno varovanje gostinskih lokalov do 50 gostov,**
- **pobiranje dnevnih izkupičkov v 1. razredu do 50.000 evrov,**
- **reševanje iz dvigal,**
- **intervencijo na požarne, vlomne in panik alarme oziroma klic v sili.**

K tem nalogom se še vrnem, seveda pa mora intervent kot prvo pridobiti službeno izkaznico po zahtevah Zakona o varovanju (ZZasV-1, 2011).

3.1 Pogoji za NPK varnostnika (ZZasV-1, 2011) – 32. člen

32. člen Zakona o varovanju (ZZasV-1, 2011) določa, da je lahko varnostnik s pridobljeno NPK tisti, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je star najmanj 18 let,
- ima državljanstvo države članice Evropske unije, Evropskega gospodarskega prostora ali Švicarske konfederacije,
- je strokovno usposobljen glede na vrsto del, ki jih bo opravljal,
- je varnostno preverjen in nima varnostnih zadržkov,
- mu v obdobju zadnjih dveh let ni bila odvzeta službena izkaznica zaradi kršitev tega zakona,
- je zdravstveno in psihično sposoben glede na vrsto del, ki jih bo opravljal,
- aktivno obvlada slovenski jezik.

Obrazložitev:

Poleg podjetja sem omenil tudi NPK varnostnika, in sicer zato, ker je to osnova, da se lahko opravi dodatne licence oziroma interna usposabljanja, ki jih določa zakon. Vsak varnostnik mora torej imeti službeno izkaznico, ki jo izda Ministrstvo za notranje zadeve. Če pogledamo, kaj se zahteva za izdajo službene izkaznice oziroma kaj mora kandidat izpolnjevati, vidimo, da izobrazba sploh ni pomembna, razen kadar govorimo o varnostnem menedžerju. Po Zakonu o varovanju (ZZasV-1) lahko varnostnik posega tudi v človekove pravice, a se od njega ne zahteva, da ima vsaj srednješolsko izobrazbo. Da ne bom preveč splošen, se bom osredotočil, tako kot piše v naslovu, na pogoje interventa. Kot je razvidno iz poklicnega kataloga znanj, ki ga najdemo na spletni strani Zbornice za zasebno varovanje, za samega interventa ni posebnih usposabljanj ali licenc. Intervent tako poleg izpolnjenih osnovnih pogojev iz 32. člena potrebuje še naslednje:

a) Opravljen izpit za B-kategorijo

Glede tega ni treba posebej omenjati drugega kot to, da ni omejitev; lahko je tudi mlad voznik in ni dodatnih stroškov za podjetje.

Pooblastilo za nošenje orožja

Za nošenje orožja je treba opraviti izpit za rokovanje in izpolnjevati vse pogoje, ki so zapisani v Zakonu o orožju (**ZOro-1**) (Ur. l. RS, št. 61/2000, z dne 6. 7. 2000).

Dodatno usposabljanje za prevoz denarja

Ne glede na to, da bo opravljal prevoze 1. razreda, mora varnostnik intervent opraviti tudi program usposabljanja, ki se imenuje Strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje za prevoz denarja ter drugih vrednostnih pošilk. To usposabljanje traja 16 ur, po končanem usposabljanju pa se opravi preverjanje.

Dodatno usposabljanje za varovanje prireditve v gostinskih lokalih

Varnostnik intervent mora opraviti tudi usposabljanje oziroma strokovno izpopolnjevanje za varovanje prireditve v gostinskih lokalih. To usposabljanje traja najmanj 18 ur, po končanem usposabljanju pa se opravi preizkus znanja.

Dodatno usposabljanje za reševanje iz dvigal

Na podlagi Zakona o varnosti dvigal, ki je stopil v veljavo, mora imeti vsako dvigalo govorno komunikacijo, in to 24 ur na dan oziroma vse dni v letu. Reševanje ne sme trajati več kot 60 minut. Torej lahko to opravljajo tudi varnostne službe, če imajo za to usposobljene osebe. Zato je treba na ZVD oziroma Zavodu za varstvo pri delu opraviti še to usposabljanje, ki traja približno štiri ure in obsega teorijo in prakso. Seveda pa je treba opraviti usposabljanja tudi pri proizvajalcih, saj so dvigala različna in imajo različne postopke reševanja. Ta usposabljanja opravi proizvajalec dvigala oziroma podjetje, ki ga vzdržuje. Priporočeno je tudi redno izpopolnjevanje, saj vemo, da je takrat, ko ostanejo v dvigalu ljudje, pomembna vsaka minuta, treba pa je poskrbeti tudi za njihovo varnost.

Dodatno usposabljanje za uporabo plinskega razpršilca

Od leta 2011 lahko varnostno osebje uporablja plinski razpršilec. Pooblastilo je podano na podlagi tretjega in četrtega odstavka 42. člena, v povezavi z drugim odstavkom 54. člena Zakona o zasebnem varovanju (Ur. l. RS, št. 17/11) minister za notranje zadeve izdaja odredbo o določitvi programa strokovnega izpopolnjevanja za uporabo plinskega razpršilca. Usposabljanje traja približno pet ur.

3.1.1 Pogoji za pobiranje dnevnih izkupičkov v 1. razredu do 50.000 evrov

Samo pridobitev licence in pogoje za podjetje sem do tega mesta že omenil, prav tako tudi to, kako mora biti usposobljen prevoznik dnevnih izkupičkov. Torej; ko imamo potrebno licenco in usposobljen kader, potrebujemo še posebno opremo, ki je določena v Zakonu o varovanju (ZZasV-1) in tudi v Pravilniku o načinu prevoza in varovanja denarja ter drugih vrednostnih pošiljk (Ur. l. RS, št. 88/16).

Izdelan mora biti načrt prevoza, ki pa ni tako zahteven kot za druge razrede. Če želimo opravljati prevoze 1. razreda, pa moramo imeti tudi ustrezno opremo in ustrezno vozilo, ki pa ju bom pa podrobneje opisal pod opremo varnostnika.

3.1.2 Pogoji za varovanje gostinskih lokalov do 50 gostov

Ko smo pridobili vse potrebne licence, posebnih zahtev ni, razen da se mora skleniti pogodbo z naročnikom in opraviti načrt varovanja.

3.1.3 Pogoji za reševanje iz dvigal

Pri reševanju iz dvigal je predvsem pomemben VNC, saj mora sprejeti klic iz dvigala, pomiriti osebe, jim dati kakšen nasvet in poslati na kraj najbližjega interventa. Seveda je treba imeti potrdilo za rokovanje.

3.1.4 Pogoji za intervencijo na požarne alarme

Pri intervencijah na požarne alarme veljajo, kar se tiče oznak po Zakonu o varovanju (ZZasV-1), predpisi za vozilo, kar bom tudi opisal pri vozilu. Za požarno varovanje velja, da je intervencijski čas določen in ne sme presegati 15 minut od sprožitve alarma. Prav tako so zahtevana sredstva za gašenje, ki morajo biti v vozilu. Določena je tudi oprema, ki mora imeti ustrezne certifikate za sprejem signalov, ki jih izda IVD. Na podlagi 42. člena Zakona o varstvu pred požarom (Ur. l. RS, št. 71/93) izda minister za obrambo Pravilnik o pogojih za izvajanje požarnega varovanja.

4 UNIFORMA, OZNAKE IN OPREMA VARNOSTNIKA INTERVENTA

4.1 Uniforma

Glede same uniforme moramo upoštevati Zakon o varovanju (ZZasV-1), ki pod šestim poglavjem Oznake in delovna obleka v 60., 61. in 62. členu podaja zahteve.

Kot pomembno je treba omeniti, da tako uniforma kot vozila ne smejo biti iste barve ali podobnega kroja, kot so npr. policijska oblačila, oblačila uslužbencev zavodov za prestajanje kazni, oblačila v vojski itd.

Določena je velikost logotipa ter napisov na sprednji in zadnji strani uniforme.

Pri uniformi je treba pazljivo izbrati določeno kvaliteto. Opraviti je treba teste, da ne bi oblačila po čiščenju spremenila oziroma izgubila barvo in bi na koncu imeli tri varnostnike istega podjetja z različnimi odtenki uniforme. Prav tako je treba poskrbeti za letno in zimsko obleko. V oblačilo mora biti vključeno tudi pokrivalo za dež oziroma vrhnje oblačilo, kot piše zakon.

Tudi vrhnje oblačilo pa mora imeti oznako. Delodajalec je dolžan priskrbeti tudi ustrezno obutev, ki mora zaradi narave dela biti trpežna in zaščitna.

4.1.1 Logotip

Na rokavu ali sprednji strani mora biti logotip v velikosti najmanj 50 mm premera, kot kaže slika:

Logotip:

Slika 2: Logotip

Vir: (Lastna raziskava)

4.1.2 Napisi na sprednjem delu uniforme

Zraven že omenjenega logotipa, ki je lahko na sprednji strani, morajo biti na uniformi napis VAROVANJE in priimek ter prva črka imena varnostnika. Namesto imena je lahko službena izkaznica. Napisi morajo biti takšne barve, da so razločno vidni na uniformi.

Napisi na sprednjem delu:

VAROVANJE $\updownarrow$ 10 mm **DUCCMAN B.**

Slika 3: Oznake na sprednji strani

Vir: (Lastna raziskava)

4.1.3 *Napisi na zadnjem delu uniforme*

Na hrbtnem delu vrhnjega oblačila mora biti napis VAROVANJE, zraven pa je lahko tudi napis VAROVANJE v tujem jeziku, mora pa biti enak kot na prednji strani in v isti barvi, da je viden na uniformi. Te črke morajo biti v velikosti v višino najmanj 80 mm.

VAROVANJE $\updownarrow$ 80 mm

Slika 4: Napis na zadnji strani

Vir: (Lastna raziskava)

4.2 *Oprema*

Oprema je za določeno delo predpisana, nekaj pa je tudi takšne, ki je nepogrešljiva pri samem varovanju:

4.2.1 Svetilka

Med enega pomembnih delov opreme sodi ročna svetilka. Če je nekoč veljalo, da smo varnostniki nosili največje, ki so zdržale dolgo, preden jih je bilo treba polniti, te več ne pridejo v poštev, saj so se polnile samo na 220 V. Te svetilke je pozneje zamenjala zelo priljubljena Megalite svetilka, ki jo je uporabljala tudi policija in je še sedaj v uporabi. Ta svetilka je imela halogensko žarnico, ki ji je omogočala močno svetlobo, avtomobilski polnilec in polnilec za 220 V in seveda nosilec za pas. Slabost teh svetilk sta bila velikost in hitro praznjenje, rezervni deli pa so bili precej dragi, saj halogenska žarnica ni odporna na udarce. Prav tako je bila precej nerodna za uporabo, sploh za varnostnike, ko so morali v temi odklepati ključavnico. Tako se sedaj uporabljajo precej manjše in lažje LED-svetilke, ki jih lahko imamo na pasu in svetijo v smeri hoje, po potrebi pa jih snamemo. Tudi te svetilke imajo možnost polnjenja v vozilu na 220 V, tako da ni treba skrbeti za nove vložke, kar predstavlja določene stroške. Prav tako je svetilka izredno pomemben del opreme, saj moramo vedeti, da varnostniki ponoči opravljajo obhode tudi po gradbiščih; kako bi bilo, če se bi se enemu izmed njih nekje na polovici obhoda izpraznila svetilka, delavci bi pa čez noč pustili odprt kakšen jašek v prepričanju, da je gradbišče zaprto, naslednji dan pa so tako ali tako prvi tam?

Slika 5: Svetilke

Vir: (Meglite.si, 2017)

4.2.2 Sredstva za zveze

V času začetkov tehničnega varovanja še ni bilo GSM-telefonov. Takrat se je uporabljala izključno samo UKW-zveza. Takrat ni bilo kodiranih frekvenc, ampak so pogovor lahko poslušali vsi, ki so imeli malo znanja ali pa nekje v tujini kupili UKW-postajo. Ker drugega ni bilo, je bilo treba to mrežo tudi vzdrževati, saj so bili potrebni repetitorji na višjih točkah, tako kot so sedaj za GSM-telefonijo. Komunikacija je bila na določenih mestih zelo slaba ali pa je sploh ni bilo. Ročne postaje se do danes niso veliko spremenile po svoji obliki, je pa tehnika od takrat zelo napredovala. Policija recimo uvaja oziroma ponekod uporablja sistem Tetra. Ta sistem deluje precej podobno kot GSM – samo na nižjih frekvencah – in je kodiran. Takšen sistem je seveda za varnostne službe predrag. Če pogledamo ponudnike za UKW, lahko ugotovimo, da so cene zelo visoke in ko imamo recimo GSM za mesečno naročnino nekaj evrov, aparate pa tudi za en evro ob vezavi, si več ne moremo predstavljati, da bi kupovali postaje, kjer se giblje cena od 600 pa do 1.000 evrov, prišteti pa moramo seveda še mesečno uporabo. Tako je sedaj po večini varnostnih služb v uporabi komunikacija preko GSM-a. Je pa UKW imel prednost, saj so vsi slišali pogovor in če je bil kdo v nevarnosti ali je imel težave, so se lahko sami odzvali, preden jih je poklical operater.

4.2.3 Neprebojni jopič

Neprebojni jopič, ki ga po Zakonu o varovanju (ZZasV-1) morajo uporabljati prevozniki in interventi pri intervencijah na panik alarme, se nosi nad uniformo in je vrhnje oblačilo. Tako mora imeti oznake, ki so omenjene za uniformo. Od 1. 1. 2017 je s predpisom določeno, kašen neprebojni jopič se mora uporabljati. To je omenjeno v Pravilniku o načinu prevoza in varovanja gotovine ter drugih vrednostnih pošilk, kjer je določeno: »varnostnik uporablja zaščitni jopič ali srajco nivoja IIIA po standardu NIJ in veljavnim rokom uporabe« (Zadeve, 2017)

V preglednici sem z zeleno označil oznake, ki sem jih zasledil pri javnih naročilih za uporabo policije. V samem varovanju pa tega standarda ne uporabljajo. Pomembno pri teh jopičih je, da imajo življenjsko dobo. Ta doba je odvisna od proizvajalca in seveda od materiala. Problem je, da se ta zaščita počasi seseda in na mestu, kjer manjka, ni več zaščite. Doba, ki jo proizvajalec

predpiše, je od pet pa tudi do deset let. Jopič nas varuje pred ostrimi predmeti in strelnim orožjem. Pri sami nabavi je namreč treba paziti, saj obstaja več modelov, torej je treba kupiti takšnega, ki se lahko uporablja v vozilu. Biti mora krajši in ne sme ovirati pri vožnji. Sedaj jopiči nimajo več takšne teže kot nekoč, a so kljub temu neudobni, ko je zunaj vročina, saj zaradi namembnosti ne prepuščajo zraka, zato je sploh v poletnih mesecih, ko pride do potenja, popolnoma jasno, da mora iz higienskih razlogov imeti vsak svojega v osebni zadolžitvi.

Slika 6: Neprebojni jopič

Vir: (Ltd, 2017)

Standardi za neprebojne jopiče

Tabela 1: Tabela standardov za prebojnost

American NIJ 0101.04	German SK	European ISO 14876-1 Ballistic	European Stab ISO 14876-2
NIJ IIA	1	Level 2	10 joulov
NJ II	1+	Level 2	15 joulov
NIJ IIIA	2	Level 3	21 joulov
NIJ III	2+	Level 4	35 joulov

Vir: Level of Protection Available (Wilson, 2016)

4.2.4 Orožje

Nošenje orožja ureja Zakon o orožju (ZOro-1). Pri nas je za zdaj dovoljeno nošenje kratkocevnega orožja kalibra 7,65 in 9 mm. Orožje se mora nositi tako, da ne ogroža osebne varnosti ali varnosti koga drugega. Varnostno orožje, ki ga nosijo varnostniki pri opravljanju službe varovanja po predpisih o zasebnem varovanju in obveznem organiziranju službe varovanja, smejo nositi le med opravljanjem službe, izven tega časa pa orožja ni dovoljeno nositi. Pred časom so varnostne službe lahko imele v uporabi samo orožje kalibra 7,65 mm, danes pa tudi 9 mm, kot ga uporablja policija, vendar varnostne službe lahko uporabljajo samo »klasično kroglo, ki povzroči manjšo škodo na telesu« (Dušan Gorišek, 2016).

Slika 7: Pištoli CZ (7,65 mm) in Glock 19 (9 mm)

Vir: (Falch, 2017)

4.2.5 Kovček za prenos (to ni oprema varnostnika)

Prenos varovanih pošilk 1. razreda do 50.000 evrov, ki ga lahko v dnevnem času opravlja en oborožen varnostnik intervent, se opravi z zakonsko določenim kovčkom za prenos vrednostnih pošilk (npr. prirejen kovček, kaseta, torba, ki je konstrukcijsko tako oblikovana, da otežuje nasilno odpiranje, odtujitev javlja z zvočnim, svetlobnim ali tehničnim signalom, ob nasilnem odpiranju pa se sproži uničenje ali označitev – obarvanje bankovcev ali podoben varovalni mehanizem). Prav tako kovček ne sme biti narejen tako, da se priklene na varnostnika (prepovedano). Kovček z vrednostno pošiljko ne sme biti težji od 20 kg. Tudi pri kovčkih, tako kot pri jopičih, do leta 2017 ni bilo posebnega predpisa oziroma standarda, kakšen mora biti. Sedaj je to urejeno z zakonom in določenim standardom, ki je začel veljati 1. 1. 2017 in ga predpisuje Pravilnik o načinu prevoza in varovanja gotovine ter drugih vrednostnih pošilk (Zadeve, 2017).

Slika 8: Kovček za prenos vrednostnih pošilk

Vir: (K-Haus, 2017)

4.2.6 Sredstva za vklepanje in vezanje

Med sredstva za vklepanje in vezanje uvrščamo kovinske lisice ali pa sredstva za vezanje, kot so vezice. Varnostnik sme uporabiti sredstva za vklepanje ali vezanje, če s fizično silo ne more preprečiti neposrednega ogrožanja ljudi ali premoženja, odvrniti istočasnega protipravnega napada na sebe ali osebo, ki jo varuje, ali če drugače ne more zadržati osebe do prihoda policije. (ZZasV-1, 2011)

Slika 9: Kovinske lisice in vezice

Vir: (SHOP, 2017)

4.2.7 Plinski razpršilec

Varnostnik sme uporabiti plinski razpršilec le, če ne more drugače odvrniti istočasnega protipravnega napada na sebe. Varnostniki morajo biti za uporabo plinskega razpršilca usposobljeni po programu, ki ga določi minister. Pri uporabi plinskega razpršilca je pomembno, da ga varnostnik uporabi samo za napad na sebe in ne za odvrnitev napada na katero drugo osebo. Glede uporabe razpršilca je treba prebrati navodila proizvajalca, saj mora proizvajalec predpisati, na kakšni razdalji se lahko uporablja, v katere dele telesa in koliko časa. Med

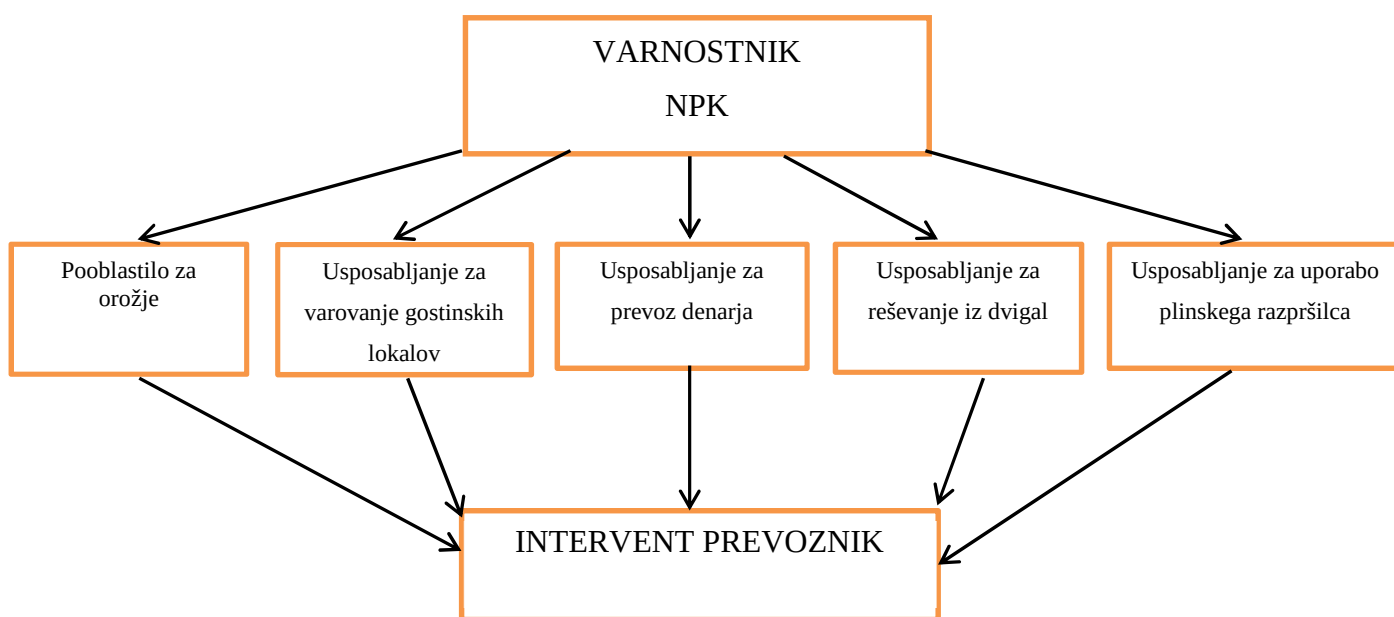
navodili mora biti opisana tudi zdravniška pomoč, saj varnostne službe uporabljajo razpršilce različnih proizvajalcev. (54. člen ZZasV-1 (plinski razpršilec))

4.3 Dolžnosti varnostnika interventa do opreme

Vsa omenjena oprema mora imeti certifikat. Prav tako mora biti predpisan rok trajanja oziroma zahteve proizvajalca za vzdrževanje. Vsa oprema mora biti redno pregledana, o čemer je treba voditi evidenco pregledov, po preteku roka uporabe pa mora biti oprema zamenjana. UKW-postaje, orožje, kovčki in neprebojni jopiči imajo tudi serijske številke. Vsa ta oprema je predpisana in jo mora varnostnik pri svojem delu tudi pravilno uporabljati. Zato je zelo pomembno, da varnostniku uporaba in nameščanje opreme postaneta rutina, saj se v primeru poškodb ali kakršnih koli drugih zapletov najprej preveri, ali je varnostnik pri sebi imel oziroma uporabljal vso predpisano opremo. Prav tako se neuporaba določenih varovalnih sredstev, kot je recimo neprebojni jopič, pri opravljanju intervencij na panik alarme ali pa pri prenosu in prevozu denarja upošteva kot hujša kršitev delovnih obveznosti.

5 USPOSABLJANJA ZA OPRAVLJANJE INTERVENCIJE IN VZPOREDNE NALOGE

V nadaljevanju grafično prikazujem, koliko usposabljanj je treba opraviti, katere predpise je treba poznati in koliko zakonov je potrebnih, da lahko opravljamo intervencije in vzporedne naloge. Kljub vsem potrdilom mora varnostnik vsaj enkrat letno opraviti eno strokovno izobraževanje, seveda tako, kot je določeno z zakonom (ZZasV-1, 2011) – tudi obdobjno vsakih pet let. (41. člen ZZasV-1 (obdobni preizkus strokovne usposobljenosti))

Slika 10: Slikovni prikaz usposabljanja

Vir: (ZZasV-1, 2011)

Tabela 2: Prikaz usposabljanja v urah

Naziv	Zakon, pravilnik ali odredba	Trajanje
NPK -varnostnik/varnostnica	ZZasV-1	102 uri
Pooblastilo za nošenje orožja	(ZOro-1)	20 ur
Prevoz in varovanje gotovine	PRAVILNIK o načinu prevoza	16 ur
Varovanje prirediteljev v gostinskih lokalih	UREDBA o obveznem organiziranju službe	18 ur
Reševanje iz dvigal	PRAVILNIK o varnosti dvigal	8 ur
Uporaba plinskega razpršilca	ODREDBA o določitvi programa	5 ur
SKUPAJ		169 ur

Vir: (Varovanje, 2017)

6 VOZILO

Pri sami obliki in znamki vozila, ki se opravlja v interventne namene, ni posebnih zahtev, razen v našem primeru, ko bomo vozilo uporabljali za prevoz vrednostnih pošilk 1. razreda, pri katerem mora biti tovorni del ločen od potniške kabine oziroma pregrajen, nameščena pa mora biti kovinska omara ali blagajna, ki onemogoča lahek dostop do denarja ali druge vrednostne pošiljke, na tovornem delu pa ne sme biti oken. Pošiljka mora biti pritrjena tako, da v primeru trka ne poškoduje voznika. Ne smemo pozabiti, da intervent ali prevoznik v 12 urah vstopi v vozilo in izstopi med 50- in 100-krat, kar pomeni veliko obremenitev; če imamo zelo nizek avto, lahko sčasoma pride do raznih poškodb oziroma obrabe. Prav tako ni zahtev glede tega, kakšen motor mora imeti vozilo, vendar bo sčasoma treba razmišljati tudi o električnih vozilih, saj vemo, da se ta vozila uporabljajo v naseljih, zaradi česar bo treba začeti razmišljati tudi o nakupih teh vozil oziroma katero izbrati.

Tako kot za uniformo velja tudi za vozila, da ne smejo biti enaka vozilom policije, vojske itd. V 60. členu Zakon o varovanju (ZZasV-1) točno določa, kako in kaj mora biti na vozilu (ZZasV-1, 2011):

»(1) Oznaka je simbol, ki ga sestavlja naziv ali ime firme ali skrajšana firma imetnika licence v velikih tiskanih črkah. Namesto oznake se lahko uporablja znak ali logotip. Oznaka mora biti takšne velikosti in barve ter pritrjena tako, da je jasno vidna glede na barvo podlage.

(2) Vozila, namenjena intervencijski vožnji, in druga vozila imetnikov licenc, ki uporabljajo v cestnem prometu rumeno utripajočo luč, morajo biti na levem in desnem boku opremljena z oznako iz prvega odstavka tega člena in napisom ›VAROVANJE‹. Napis mora biti v velikih tiskanih črkah, višine najmanj 100 mm in v takšni barvi, da je jasno viden glede na barvo podlage. Zraven napisa ›VAROVANJE‹ pa je lahko tudi napis v tujem jeziku.«

Slika 11: Oznake vozila

Vir: (Carshowroom, 2017)

6.1 Oprema vozila

Pri sami opremi ni nekih posebnih zahtev pri samem proizvajalcu, razen že vgrajene alarmne naprave s kodiranim ključem. Glede na vroča poletja je verjetno že težko dobiti vozilo brez klimatske naprave. Zakon zahteva (ZZasV-1), da mora imeti vozilo napravo za sledenje. Na tem področju imamo kar nekaj ponudnikov, ki ponujajo različne sisteme. Seveda je ponudba odvisna od tega, kaj želi naročnik. Obstajajo sistemi, ki omogočajo prijavo voznika, tako da se vidi, kdo vozilo upravlja, obstaja tudi možnost nastavitve poti in če se voznik od načrtovane poti oddalji, se sproži alarm. Avtomobili imajo vgrajena tudi panik stikala itd. Nujna oprema

za vozilo so kovinska blagajna, ki jo potrebujemo za prevoz vrednostnih pošilk, in seveda gasilna aparata za opravljanje intervencij na požarnih objektih.

Slika 12: Oprema vozila

Vir: (Carshowroom, 2017)

7 NAČIN ALI IZVEDBA VAROVANJA OBJEKTA

Do tega mesta je bilo že predstavljeno vse potrebno za opravljanje zasebnega varovanja, sedaj pa bom preveril, kaj dejansko se varuje in kaj to sploh je. Pri samem varovanem objektu pa moramo poznati naslednje:

7.1 *Fizično varovan objekt*

Fizično varovan objekt je najbolj znana klasična oblika oziroma najstarejši način varovanja določenega objekta. Na objektu mora biti varnostnik prisoten 24 ur. To varovanje se v praksi uporablja predvsem za pomembne ali nevarne objekte. Kjer je velika verjetnost požara ali kakšne večje nesreče, je prisoten tudi gasilec ali celo gasilska brigada. To pa ne pomeni, da če imamo na objektu fizično varovanje, ne potrebujemo drugega varovanja. Videonadzor je na primer eden od glavnih pripomočkov varovanja trgovskih centrov, s katerim operira varnostnik na objektu in po potrebi tudi ukrepa. Enako velja za požarno varovanje, saj varnostnik ne more istočasno nadzirati celotnega objekta in je pravilno, da se v primeru požara sproži alarm. O mehanskem varovanju pa tako ni treba izgubljati besed.

7.2 Mehansko varovanje

Z mehanskim varovanjem se srečuje vsak od nas, vhodna vrata v stanovanje so že del mehanskega varovanja naših bivalnih prostorov. Če k temu dodamo še ključavnico, imamo mehansko varovanje. Tudi zunanja ograja je del mehanskega varovanja, saj preprečuje lahek dostop do varovanega objekta in že pripomore k večji varnosti. S tem, ko je storilec preskočil ograjo, se že nahaja na varovanem območju, če pa nimamo ograje, pa ima prost dostop do objekta in se lahko giblje okoli njega in tako išče lažji dostop do notranjosti. Prav tako so del mehanskega varovanja rešetke na oknih. »Osnovni namen mehanskih protivlomnih naprav je, da preprečijo ali otežijo vlomni poskus« (Erih Štefanec, 1994).

7.3 Tehnično varovanje

Pojem tehnično varovanje se ne nanaša samo na vlomne sisteme, ampak je to mnogo širši pojem. V svoji nalogi se bom osredotočil le na objekt, ki je varovan za domačo rabo, kot so hiše in delavnice, pa tudi sistemi, kjer se varuje oziroma izvaja proti varovanje, kot so razni finančni objekti. V tehnično varovanje spadajo tudi tako imenovani tehnični alarmi, ki jih uporabljamo za razne izpade 220 V ali pa tudi za nadziranje delovanja raznih sistemov. Na tem področju se najpogosteje uporablja sistem za izlitje vode.

7.3.1 Protivlomni sistem

Na tem mestu govorimo o protivlomnem sistemu, ki je pri nas tudi v večini, saj se uporablja povsod, kjer je potreba. Sistem je sestavljen iz centrale, kodirnika in senzorjev, ki so po objektu nameščeni po potrebi. To so tako imenovani detektorji gibanja, poznamo pa še razna magnetna stikala, ki jih uporabljamo za vrata in okna. Vse dele sistema ali to, kakšne senzorje poznamo, lahko preberemo v monografiji z naslovom *Electronic Security Systems* (Walker, 1998).

7.3.2 Protipožarno varovanje

Protipožarno varovanje se uporablja za varovanje industrijskih objektov in objektov, kjer je velika koncentracija ljudi, kot so recimo večje trgovine in trgovski centri. Kdaj mora potekati določeno varovanje, določi pristojni organ, ki izda tudi obratovalno dovoljenje. Temu, kako so

deljeni objekti glede na ogroženost itd., pa se zaradi preseganja namena pričujoče razprave ne bom posvetil. Pri protipožarnem varovanju imamo ponovno centralo in požarne senzorje. Obstaja jih več vrst; tisti, ki reagirajo na plin, dim, toploto, obstajajo pa tudi ročni javljalniki. V povezavi s tem bi omenil, da je treba vgrajevati le opremo, ki ima certifikat in je preverjena. Posebnost pa je še pri intervenciji, ki ne sme biti daljša od 15 minut.

7.3.3 Videonadzor

Videonadzor kot sistem varovanja je sedaj zaradi dostopne cene že v velikem obsegu, uporablja pa se na več načinov. Recimo v trgovini imamo video, pa tudi osebo, ki z njim opravlja, imamo pa samo sisteme, ki shranjujejo posnetke in se ob morebitnih kršitvah preverja za nazaj. Ta sistem se uporablja v kombinaciji s tehničnim varovanjem.

7.3.4 Protiropno varovanje in klic v sili

Sistem protiropnega varovanja in klica v sili je tudi po večini vezan na protivlomnega, vendar tukaj govorimo o tako imenovanih panik tipkah ali raznih pasteh za denar, ki so nameščene v blagajnah. Sistem se uporablja za varovanje trgovin, finančnih objektov, skratka tam, kjer je velika verjetnost, da bi lahko prišlo do rop. Klic v sili pa se uporablja predvsem v stanovanjih za lastno varnost ali pri starejših osebah.

7.3.5 Pristopna kontrola

Tudi ta sistem spada med varovanje, saj imamo z njim nadzor, kdo dostopa do objekta ali določenega prostora, lahko pa tudi določenim osebam omejimo dostop in tako zavarujemo določene podatke.

7.3.6 Obhodno varovanje

Obhodno varovanje se lahko izvaja povsod, kjer naročnik in izvajalec skleneta pogodbo. To se uporablja tam, kjer ni možno zagotoviti ustreznega tehničnega varovanja, ni pa tudi velike vrednosti, da bi postavili 24-urno varovanje. Obhodno varovanje se lahko izvaja tudi v

kombinaciji s tehničnim varovanjem, tako da intervent preveri določene točke ali sisteme na objektu, kjer obstaja sum za kazniva dejanja ali v primeru daljše okvare nastane materialna škoda. Takšno je lahko določeno gradbišče, kjer ni večjih vrednosti, tehnika pa ni izvedljiva, ali pa posamezna proizvodnja, kjer mora kakšna peč delati celo noč na določenih stopinjah in je to treba preverjati.

8 POJASNILO

V zgornjem delu naloge sem poskušal pojasniti, kako sploh pridemo do intervencije oziroma kdaj se lahko prične z varovanjem določenih objektov. To je seveda zakonska podlaga za vse varnostne službe, ki so jo dolžne upoštevati. Prav pa je tudi, da se prikaže, kaj vse je potrebno, da se lahko opravlja varovanje objektov, ki ga bom opisal v drugem delu, kjer se bom osredotočil na opravljanje intervencije in seveda na to, kaj je dobro poznati oziroma kaj mora intervent poznati in s katerimi težavami se srečuje na samem terenu oziroma pri opravljanju svojih nalog.

9 PREVZEM VAROVANEGA OBJEKTA ZA OPRAVLJANJE INTERVENCIJE

Ko se uporabnik odloči, da bi želel varovanje svojega objekta, se obrne na varnostno službo. Na objektu se dobi s komercialistom, ki mu svetuje, kako je najboljšje varovati objekt in s kakšnim sistemom. Ko so rešena tehnična in ostala vprašanja, se na objekt pošlje tehnika, ki bo namestil sistem in poskrbel, da bo deloval. Naloga tehnika je tudi, da sistem preda uporabniku oziroma ga nauči, kako se rokuje s sistemom. Prav tako tehnik pokliče na objekt interventa ali vodjo intervencijske službe, da prevzame objekt v varovanje. Tukaj uporabnik pove svoje želje in pokaže kritične točke objekta ali to, čemu naj se posveča posebna pozornost. Dogovorijo se tudi za ključne objekta oziroma ali jih bo dobil v uporabo intervent. Prav je tudi, da intervent preveri, kakšen je dostop do objekta, in opozori na morebitne pomanjkljivosti. Pri tem mora biti intervent posebej pazljiv, saj se v praksi dogaja, da se z uporabnikom ne dogovorijo za ključne ograjnih vrat, zaradi česar lahko pri prvi intervenciji nastane težava, saj se del objekta vidi s ceste, del pa je skrit. Intervent mora o prevzemu objekta narediti zapisnik oziroma načrt

varovanega objekta. Ta ni predpisan in je od varnostne službe do varnostne službe različen. V nadaljevanju bom poskušal pripraviti načrt varovanja za enostavne objekte. Za objekte, ki so požarno varovani, pa je načrt tako ali tako predpisan in mora biti v njem ogromno podatkov, ki pa jih ne delajo interventi sami, ampak projektanti oziroma varnostni menedžer, saj je pri teh objektih pomembno, kje se izklopi plin, če je v objektu, kje se izklopi elektrika itd.

10 INTERVENCIJSKI NAČRT

Načrt mora vsebovati kodo objekta, pod katero se objekt vodi. Zakaj je pomembna ta koda, bom pojasnil v nadaljevanju. Vsebovati mora tudi točen naslov in seveda ime, če ga ima, ali pa kaj je napisano na poštnem nabiralniku. Če gre za stanovanje, je to priimek, pri podjetjih pa je tako ime podjetja. Vemo, da se vsi objekti ne nahajajo nekje ob glavni cesti ali ulici, zato je na načrtu treba pustiti mesto, da si lahko intervent naredi skico objekta in cest. Na samem načrtu vpišemo, kaj se varuje na objektu in kakšne so njegove posebnosti. Označimo tudi, ali imamo ključke samega objekta. Če jih imamo, označimo, koliko in kaj odpirajo. Treba pa je pustiti še določen prostor, kjer se lahko napišejo določene posebnosti ali interventova opažanja.

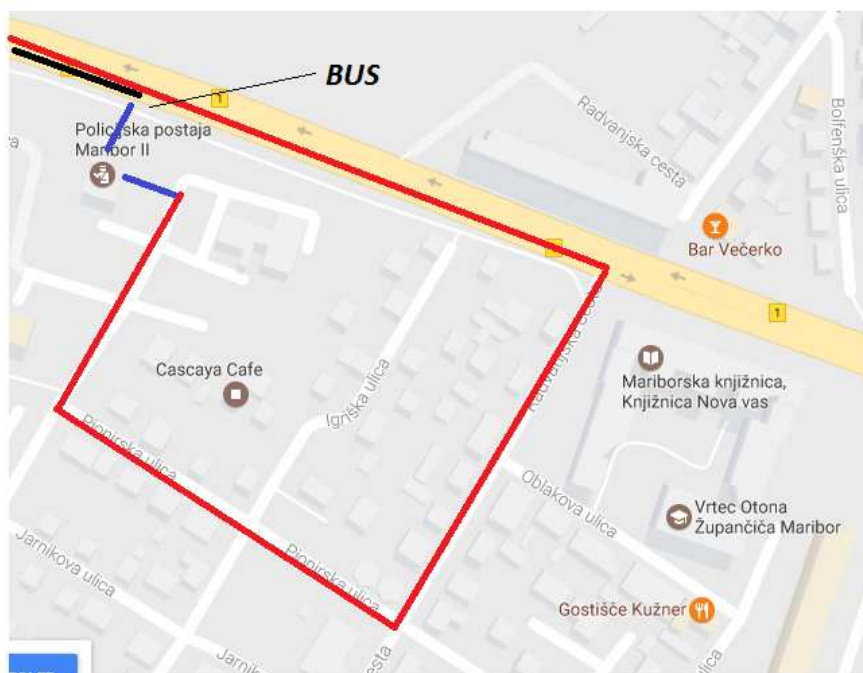
– Koda ali šifra objekta

Ta šifra objekta oziroma koda je zelo stara zadeva, ki sega v sam začetek tehničnega varovanja. Treba je omeniti, da centrala na objektu pošilja določen paket podatkov do sprejemnika. Torej če poenostavim – obstaja določen protokol za proizvajalce central, kakšne podatke mora pošiljati in kakšen bo zapis. Ta zapis imenujemo »CID (Digital Communication Standart Contact ID protocol for alarm)« (Walker, 1998). V tem času, ko imamo računalnike in sprejemnike, ki opravijo preslikavo določenih podatkov v nam zelen zapis, prav tako pa so UKW-zveze ali GSM-i kodirani oziroma se ne more prisluškovati pogovoru med VNC in interventom, to ni tako pomembno. Je pa zaželeno, da obstaja šifra objekta, ki je štirimestna, saj si intervent lažje zapomni te številke in pozneje preveri v svojem šifrantu, ali gre na pravilen objekt. Sedaj sicer to ni več tako nujno, saj lahko operater pošlje direktno sporočilo na interventov pametni telefon ali tablico, kjer ima nato ta vse opisano, pa tudi pot se mu izriše ter ga vodi do objekta. Pa vendar je treba računati, da pa lahko pride do izpada signalov zaradi okvare ali sabotaze uporabnika, zato mora biti varnostna služba na te stvari pripravljena.

– Točen naslov in naziv objekta morata biti prav tako zapisana.

- **Shema** (vrisani elementi tehničnega varovanja, vrata in okna, dostopi do objekta; uporabimo lahko tudi izris iz Google maps)

Kako pomembno je poznavanje točne lokacije objekta, prikazuje slika v nadaljevanju. Za primer intervencije sem izbral policijsko postajo Tabor. Črna črta nakazuje, da se je intervent pripeljal po cesti Proletarskih brigad in da se na desni strani nahaja objekt. Ob cesti se nahaja avtobusna postaja, kar pomeni, da ne bi bilo nobenih težav, če bi intervent tam parkiral vozilo in prehodil 20 do 30 metrov do objekta. Z rdečo črto je označena pot do tega objekta oziroma do parkirišča pred objektom. Torej – če je intervent parkiral vozilo na postajališču in šel nekaj korakov peš do objekta, je bil njegov čas prihoda zagotovo hitrejši za tri do štiri minute, saj sta od postajališča do postaje še dva semaforja, ulice pa so ozke.

Slika 13: Prikaz poti

Vir: (google.maps)

Načrt varovanega objekta naj bi vseboval naslednje podatke:

- **vrsta varovanja** (vlom, rop, požar ...),
- **dostop do objekta** (ključi ograje ali objekta, pristopna kartica ...),
- **opis varovanih prostorov** (klet, pritličje, nadstropje, garaža, prizidek ...),
- **opombe** (imajo psa na objektu, ne hodi po zelenici, zadaj je bazen ...).

Treba je dodati, da sem zgoraj navedel le osnove za načrt, a kot sem zapisal, je to različno od same varnostne službe.

11 IZVAJANJE INTERVENCIJE

11.1 Na vlomne alarme iz objekta

Takoj ko sprejeme operater v VNC sporočilo o določenemu dogodku glede objekta, nemudoma obvesti interventa in mu poda točna navodila glede tega, kar je sprejel. Torej pove mu za dogodek (alarm, izpad testa, prekinitev linije). V našem primeru bo šlo za objekt XXXX, kjer je sprožen alarm na liniji 04 vhod terasa. Intervent potrdi, da je sprejel navodilo, in ga tudi potrdi (UKW ali GSM). V kolikor intervent opravlja kakšno drugo delo in ne bo mogel pravočasno intervenirati, mora to sporočiti operaterju, da pošlje drugega interventa. Ko intervent sprejme alarmno stanje, se po najbližji poti odpravi na objekt. Izbrati mora najhitrejšo pot do varovanega objekta, voziti pa mora po cestnoprometnih predpisih oziroma upoštevati vso prometno signalizacijo. Operater ga mora o vseh spremembah sproti obveščati. V kolikor se sproža več alarmov na določenih linijah, potem gotovo ne gre le za tehnično napako ali odprto okno. V primeru, da se alarmi ponavljajo, operater pošlje tudi druge intervente, če seveda ima to možnost. Ko prispe intervent do objekta, to javi na VNC. Intervent vzame ključe, če je to potrebno za pregled, vzame svetilko, če je noč, priporočen je pa tudi neprebojni jopič. Intervent opravi vizualni pregled okolice in objekta, izogiba pa se skritim predelom, kjer bi ga lahko čakal storilec. Ko opravi ta vizualni oziroma hiter pregled in če ni bilo posebnosti, o tem ponovno obvesti VNC in nadaljuje z ugotavljanjem vzroka sprožitve oziroma natančneje pregleda mesto proženja, v našem primeru vhod iz terase zadaj. Preveriti mora, ali so rolete spuščene, ali se lahko dvignejo oziroma ali so pod njimi zaprta vrata ali okna. Preveri tudi vse vstopne točke v sam objekt, če so zaklenjene. Če opazi kakršno koli spremembo, obvesti VNC.

V primeru, da so se alarmi ponavljali in intervent nima možnosti vstopa, da preveri, kaj je sprožilo toliko alarmov, VNC obvesti odgovorno osebo. Po temeljitnem pregledu, če ni posebnosti, javi na VNC in objekt zapusti. V primeru, da je na objektu opazil poškodbe oziroma odprta vrata ali okna, o tem obvesti VNC, ta pa na kraj pošlje policijo. Intervent samo zavaruje kraj vloma in počaka policijo. V kolikor obstaja sum ali opazi, da bi lahko bil še storilec v objektu, obvesti VNC, ta pa ponovno policijo. VNC tudi v tem primeru obvesti uporabnika, saj mora priti na objekt in policiji omogočiti dostop. Ko sta na objektu policija in uporabnik, lahko intervent zapusti objekt, saj postopek prevzame policija. Pri teh dogodkih intervent nima kakšnih posebnih navodil ali nalog. Pomembno je bilo priti do objekta in ga preveriti oziroma vedeti, kaj je varovano in kje mora pogledati in seveda biti previden, saj je storilec lahko še v bližini in bi ga presenetil oziroma poškodoval.

11.2 Na požarne alarme iz objekta

Sprejem signala iz požarnega objekta je enak kot pri vlomnem. Vendar je tukaj manj podatkov. Požarne centrale pošiljajo samo požarni alarm ali napako na sistemu. To je po zakonu dovolj. Tako pri tem operater javi le, ali gre za napako ali za požarni alarm. V tem primeru tudi intervent sprejme in potrdi ter se odpravi na objekt. V primeru požarnega alarma na objektu operater, če ima seveda možnost, pošlje na objekt dva interventa. Tukaj je dovoljeni čas prihoda največ 15 minut. Tudi v tem primeru intervent sporoči na VNC, ko pride na objekt in prva opažanja. Pri požarnem objektu mora intervent upoštevati veliko več dejavnikov kot pri vlomni intervenciji. Pri slednji mora paziti, da ga ne preseneti storilec, ki je mogoče še na objektu, pri požarnem objektu pa mora biti še posebej zbran in objekt dobro poznati.

- **Kot prvo mora paziti, kako parkira vozilo**, saj bi v primeru požara zaparkiral glavni vhod in tako onemogočil gasilcem, reševalcem prihod ali pa celo zaprl evakuacijsko pot.
- **Preden izstopi iz vozila, mora vzeti ključe objekta**, in če ima možnost, odpre ograjna vrata, saj vemo iz izkušenj, da je velik problem za gasilce prav dostop. Ta vrata v večini primerov delujejo na 220 V; če slednje izklopimo, jih je treba ročno odpreti, tako da se loči sklopka in se vrata ročno pomaknejo.

Če ima intervent možnost, opravi najprej vizualni zunanji pregled, saj se ponoči dobro vidi ogenj. Pri vstopu v sam objekt mora previdno odpreti vrata, predvsem zaradi svoje varnosti, da ne bi stopil v plamen, ali pa ker so lahko v objektu strupeni plini, ki nastanejo pri gorenju. V primeru, da opazi dim, ogenj ali le kakšen čuden vonj, ki ni običajen za ta objekt, ga takoj zapusti in obvesti VNC, ta pa gasilce. Vedeti moramo, da varnostne službe nimajo usposobljenih ljudi in opreme, da bi lahko vstopile v takšen objekt. S tem njegova naloga na samem objektu še zdaleč ni končana. Ko gasilci pridejo, jim mora povedati opažanja in nuditi pomoč. Zato mora objekt dobro poznati in vedeti, ali je na objektu:

- plin in kje se zapre;
- kje se nahaja glavno stikalo za izklop elektrike;
- kakšne snovi so v objektu;
- je kdo v tem času od zaposlenih v objektu in koliko je teh.

Na podlagi naštetega lahko vidimo, da je to delo zelo odgovorno in vse to, kar je navedeno, vsak uporabnik tudi pričakuje. Pričakuje tudi, da se ukrepa hitro in profesionalno ter da je nastala škoda čim manjša. Na tem mestu je opisan postopek, da je na objektu nekaj narobe in intervent potrebuje pomoč gasilcev. V kolikor pa je na objektu vse v redu, stopi do centrale in preveri, kateri javljalnik se je sprožil. Ko to odčita, gre v prostor, kjer se ta nahaja, preveri stanje ter ugotovi morebiten vzrok lažnega alarma. Po končani intervenciji opravi ponastavitev centrale in zapiše zapisnik. Pri ponastavitvi centrale je treba paziti, saj imajo določeni objekti varnostne sisteme, pri katerih se odprejo vhodna vrata ter lopute na strehah in vklopijo razni ventilatorji.

POMEMBNO

Intervent mora vedeti tudi, kakšen je sistem, če ga uporabnik ima, na objektu za samodejno gašenje. Pri tem lahko nastane problem, če gre za gašenje s CO-sistemom, kjer se sprosti plin, da bi zadušil ogenj; takrat se v ta prostor ne sme vstopati.

V primeru sistema Sprinkler, kjer gre za samodejno gašenje z vodo, je dobro preveriti, da se ni poškodovala kakšna ampula in bi z odtekanjem vode do prihoda uporabnika prišlo do večje škode.

11.3 Intervencije v primeru ropnega oziroma panik alarma

Sprejem signala v VNC je pri ropnem oziroma panik alarmu enak kot pri vlomnih alarmih, vendar ima višjo prioriteto obdelave in zaznave teh alarmov. Postopek javljanja intervencije je enak. Ker pa gre tukaj za alarme, kjer obstaja možnost, da so ogrožena življenja, je postopek prihoda na objekt malo drugačen. Če govorimo o finančnih objektih, kjer ni možen oddaljen dostop do videonadzora, mora intervent pred vstopom v sam objekt najti prvo točko opazovanja, od koder lahko spremlja vhod v objekt in vidi, kaj se dogaja. Če stranke normalno vstopajo in izstopajo, potem verjetno gre za lažen alarm, saj bi v primeru ropa bilo drugače. Na točki opazovanja si mora intervent obvezno namestiti neprebojni jopič, če ga še nima oblečenega, in o ugotovitvah obveščati VNC. Če je prepričan, da je na objektu sprožen lažen alarm, to javi na svoj VNC in vstopi v objekt. Ugotovi, zakaj in kje je bil sprožen alarm, in ga seveda vzpostavi v normalno stanje. O svojih ugotovitvah napiše poročilo in obvesti VNC. V kolikor pa ne more ugotoviti dogajanja v samem objektu in sumi, da se nekaj dogaja, obvesti VNC, da ta obvesti policijo, ki je pooblaščen in usposobljen za takšno ukrepanje. Ob prihodu policije na objekt pove svoje ugotovitve in policistom nudi vso potrebno pomoč, vsi postopki pa so v pristojnosti policije.

12 VAROVANJE OBJEKTOV IN INTERVENCIJA V BLIŽNJI PRIHODNOSTI

Naj sedaj na kratko povzamem del naloge, kjer sem predstavil v zakonodajo. Če se osredotočim na zahteve in usposabljanja, kjer je treba veliko vlagati v zaposlene in določena sredstva, lahko pridem do zaključka, da je varovanje zelo drago. Čeprav na trgu padajo cene določenih sistemov zaradi tehnologije, so na drugi strani vedno večja pričakovanja uporabnika, zato morajo varnostne službe ponujati vedno več od konkurence. Zato tudi na slovenskem trgu izginjajo manjša podjetja, saj pri določenem uporabniku lahko večja podjetja za varovanje pri določeni ponudbi sprejmejo riziko, da lahko ponudijo nižjo ceno in izgube pokrivajo drugod. Glede na svojo nalogo in izkušnje lahko podam mnenje in predstavim pogled, kako bi v prihodnosti izgledalo varovanje zasebne hiše. Na trgu imamo veliko sistemov za zaznavanje vloma v objekt (alarmne naprave). Večje težave se pojavijo pri tem, kako in kaj je s prenosom teh podatkov iz objekta do VNC-ja in seveda do opravljanja intervencije. Ko govorimo o prenosu alarmnih

signalov ali dogodkov, govorimo o tako imenovani prenosni poti. Nekoč je za navadne objekte bila v uporabi navadna analogna linija, ki je imela svoje dobre in slabe lastnosti. Med dobrimi je bila ta, da ni bila odvisna od napajanja v varovanem objektu in je delovala kljub izpadu 220 V. Slabost analogne linije so visoki stroški, pa tudi ponudniki več ne ponujajo analogne linije oziroma jo ukinjajo in uvajajo digitalne, ki pa so odvisne od modema na samem objektu. Težava je bila tudi v nadziranju te linije. V zadnjem času je v uporabi internet kot prenosna pot, vendar ima tudi ta določene slabosti in seveda prednosti. Tukaj ni dodatnih stroškov prenosa podatkov, tako da se lahko linija nadzira tudi na 20 sekund s tako imenovanimi pingi (ping je ena najosnovnejših funkcij TCP/IP in ga vsebuje večina orodij TCP/IP na različnih platformah; Windows, Linux, MacOS niso izjeme; v večini primerov je orodje ping v obliki ukazne vrstice (čeprav vključuje nekatere izvedbe z grafičnim vmesnikom)), ki se uporabljajo predvsem za dva namena: ugotoviti, ali lahko dosežemo naslovnika, ter ugotoviti, ali se naslovnik odziva.

Slabost tega sistema pa je, da deluje samo, ko je 220 V na objektu. Težave so tudi s pogostejšimi izpadi interneta oziroma linije. Na razpolago imamo še tako imenovano nadzorovano linijo s strani Telekoma (infranet), ki pa predstavlja dodatne mesečne stroške. Danes vse več ponudnikov pri zasebnem varovanju ponuja tudi videonadzor, ki pa ima spet določene slabosti. Če želimo kamere namestiti na svojo hišo, bomo seveda imeli težave s sosedi, saj te ne smejo snemati tuje parcele ali vhoda v stanovanje. Zato je vedno več spora glede namestitve teh okoli hiše. In če sedaj predpostavljamo, da s kamerami pokrijemo določene strani hiše, nastane problem, če storilci te kamere onesposobijo oziroma jih obrnejo. Da bi imeli še znotraj pokrite vhode in bi želeli imeti pokrito teraso oziroma dostop v dnevno sobo, bi morali nasproti vhoda, v samo dnevno sobo, namestiti kamero in tako namestiti toliko kamer, kolikor je možnih vstopov. Kamera mora na notranji strani pokrivati vhod, saj se tako vidi storilca od spredaj. To ne predstavlja le določenega stroška, ampak tudi težavo, ker se ravno družinski člani ne bi strinjali, da so pod nadzorom kamer in da nekdo lahko dostopa do teh. Na tem mestu je treba poudariti, da je dobrim kameram, ki imajo visoko ločljivost in seveda možnost nočnega snemanja, treba dodati še sistem, ki te kamere nadzira, in seveda imeti možnost za arhiv posnetkov; vse to pa ne deluje, če ni napajanja. Našteto opisujem z namenom, da bi bralec pričujoče naloge imel predstavbo, kakšni so stroški takšnega sistema oziroma varovanja. A na koncu je še vedno treba imeti intervencijsko službo, saj tako, kot sem opisal, verjetno nima nihče postavljenih kamer, po možnosti še s prenosom zvoka.

12.1 Varovanje objekta z dronom

Kaj je dron?

- »Dron, brezpilotno zračno vozilo (UAV oziroma *unmanned aerial vehicle* po angleško) ali *kvadrokopter*, je plovilo na daljinsko upravljanje, ki ga poganjajo propelerji (praviloma štirje, lahko pa jih je tudi manj ali več)« (TSmedia, 2017).

Slika 14: Dron

Vir: (Dji.droni, 2017)

Drone danes uporabljamo v različne namene in so tehnično že zelo izpopolnjeni. Uporabljajo jih vojska, policija in tudi gasilci. Zato sem prepričan, da se bodo začeli uporabljati tudi v namene varovanja. Prednosti drona so v napajanju, saj ni odvisen od 220 V, uporabili pa bi ga samo takrat, ko se sproži alarm, zaradi česar ne bi imeli težav s sosedi ali domačimi v hiši. Vlomni sistem bi lahko povezali z dronom in ta bi se ob sproženem alarmu sam dvignil in opravil pregled hiše po določeni sprogramirani poti. Torej – določili bi točke, kjer se ustavi, in kam se obrne kamera, da lahko posname določen kader hiše. Tako se lahko z eno kamero pokrije vse strani hiše in tudi parcele. Z vsake točke bi lahko poslal poljubno število slik na več e-naslovov in tako bi dobili vpogled v takojšnje stanje v objektu. V kolikor bi želeli kakšen del podrobneje pogledati ali smo na slikah opazili kaj sumljivega, lahko dron na daljavo vodimo tudi ročno, pri tem pa lahko uporabimo luči, ki so na njem. Veliko prednost vidim tudi v ceni, saj je strošek takšnega drona v primerjavi s kamerami in celotnim sistem precej manjši. Slike

pošilja in komunicira po GPRS-omrežju, torej je neodvisen od raznih dovodnih kablov do hiše, ki jih lahko vlomilci prej onesposobijo. Poskrbeti bi edino morali za njegovo namestitev nekje na višjem delu hiše in za napajanje takrat, ko je v pripravljenosti.

13 SKLEP

Intervencija pri podjetjih za zasebno varovanje se izvaja že več kot 25 let. Sam na področju varovanja delam že več kot 20 let, zato lahko tudi na podlagi lastnih izkušenj pridem do določenih zaključkov. V prvem delu sem predstavil določeno zakonodajo in potrebo po usposabljanju za to službo. Kot sem že omenil, menim, da je tega preveč, tako da lastniki podjetij za zasebno varovanje vodijo evidence, kdaj komu kaj poteče in kdaj bodo organizirana usposabljanja za določene licence, pri tem pa se pozablja na lastno usposabljanje zaposlenih na samih objektih. Vem, da pred časom nismo razmišljali, kako in kaj bo na področju varovanja objektov, a vendar je kljub tehniki intervencija ostala enaka. Spremenila se je oprema, kar se tiče vozil, svetilk in orožja. Sam postopek na objektu in prihod do objekta pa sta ostala enaka. Spremenilo se je stanje za uporabnike, saj je zaradi konkurence in nižjih cen izdelkov to varovanje zelo poceni in si ga lahko privošči skoraj vsak. Če smo nekoč govorili, da je zasebno varovanje privilegij bogatih, sedaj temu ni več tako. Ko se osredotočimo na samo tehniko, mislim predvsem na internet oziroma njegovo hitrost in napredek pri video sistemih ter na možnost dostopanja do raznih sistemov prek pametnega telefona.

Cilj pričujoče naloge je bil približati določene zahteve, ki so na področju zasebnega varovanja, in predstaviti, da na področju zasebnega varovanja ni nekakšnih vmesnih poti, saj je potrebno veliko znanja in volje, da lahko posameznik uspešno opravlja intervencijo pri podjetju za zasebno varovanje. Res je, da bodo vedno izjeme, ki bodo iskale bližnjice in cenejše rešitve za čim večji dobiček, kar v našem prostoru ni redek pojav, saj se zdi, da se vse vrti okoli dobičkov lastnikov podjetij. V ZZasV-1 bi bilo treba dodati še predpise oziroma zahteve, predvsem na področju, ko govorimo o varnosti interventov, številu objektov, ki jih pokriva, ter tudi o velikosti terena. Če vemo, da pri intervenciji na določen objekt vlomnega alarma varnostna služba ni zavezana, v kakšnem času mora slednjo opraviti, lahko internet pokriva tudi zelo veliko območje, vse pa je odvisno predvsem od lastnika podjetja za zasebno varovanje, ali bo ta teren pokrival samo z enim interventom in res nudil večjo zaščito svojim uporabnikom ali pa

bo gledal samo na dobiček. Tukaj so še tudi zavarovalnice, ki do sedaj niso delale težav pri izplačilu škode, ki nastane pri vlomu. Do sedaj se je to pač nekako pokrivalo in smo se navadili, da zadovoljimo te zakonske predpise. Po mojem mnenju pa je vse manj mladih, ki so pripravljeni delati v zasebnem varovanju, saj je ta poklic oziroma njegovo delo na dnu naše družbene lestvice. Še sedaj se, kljub vsem zahtevam, ki so zapisane s strani države, na varnostnike gleda kot na lenuhe in nekvalificirane delavce, ki pač niso uporabni za drugo kot varovanje oziroma gledajo na varnostnika kot na nekoga, ki v službo hodi počivat. Žal so tisti, ki so leta 2011 spreminjali ZZasV, izbrisali prej zahtevano stopnjo izobrazbe in tako postavili merilo izobrazbe na zelo nizko raven, po drugi strani pa predpisali ogromno dodatnega izpopolnjevanja ali izobraževanja.

Moja naloga je bila predstaviti pogoje in delo varnostnika interventa. Poleg tega sem podal določene smernice, kako v prihodnosti izvajati varovanje določenih objektov – in to čim boljše in za majhne stroške, pri tem pa upoštevati vse zahteve. Danes imamo na trgu zelo veliko ponudnikov opreme za varovanje objektov in seveda varnostnih služb. Izvajamo le nadzor nad tem, kaj predpisuje zakon, ne osredotočamo pa se tudi na vidik varnosti uporabnika določenih storitev. Tako kot sem že v nalogi omenil, menim, da je prihodnost varovanja v tako imenovanih dronih, saj lahko z malo stroški dosežemo zelo veliko. Na tem mestu ne bom opisoval, kako je možno določene sisteme onesposobiti in kje so pomanjkljivosti določene opreme. Imamo srečo, da je Slovenija zelo varna država, pa ne, ker bi imele za to zasluge dobro opremljene in izurjene policijske enote in vse ostale službe, ki so povezane z varnostjo, ampak ker je enostavno nezanimiva ostalim, kar je seveda dobro za nas in seveda močno upam, da tako tudi ostane. Zagotovo bo ena od zanimivih ponudb v bližnji prihodnosti na področju zasebnega varovanja tudi varovanje objekta z dronom, saj je cena sprejemljiva in po mojih izkušnjah zelo dobra rešitev predvsem v bolj odročnih krajih, kjer varnostne službe zaradi ekonomskih vidikov niso prisotne.

Upam, da sem s pričujočo razpravo pomagal tudi kakšnemu bodočemu lastniku, ki ga zanima varovanje in bi želel ustanoviti svoje podjetje, saj ima na enem mestu kar nekaj smernic glede tega, kako ravnati in na kaj se osredotočiti.

14 VIRI, LITERATURA

- Carshowroom. (2017). *carshowroom.com.au*. Pridobljeno iz [carshowroom.com.au/showrooms/volkswagen/](http://www.carshowroom.com.au/showrooms/volkswagen/)
<http://www.carshowroom.com.au/showrooms/volkswagen/>
- Dji.droni. (2017). *dji.com/products/*. Pridobljeno iz [dji.com/products/drones](http://www.dji.com/products/drones):
<http://www.dji.com/products/drones>
- Dušan Gorišek, u. d. (3 2016). *Academia*. Pridobljeno iz Academia, Oborožitev in streljanje:
<http://student.academia.si/course/view.php?id=168>
- Erih Štefanec, Z. V. (1994). *Protivlomno in požarno mehansko varovanje*. Maribor: Mirena, d. o. o.
- Falch, W. E. (2017). *dwm*. Pridobljeno iz [dwm-shop](http://dwm-shop.com/dekowaffen/glock.html): <http://dwm-shop.com/dekowaffen/glock.html>
- K-Haus. (2017). *K-Haus*. Pridobljeno iz [k-haus.si/izdelki](http://www.k-haus.si/izdelki-po-narocilu-2/varnostni-kovcek): <http://www.k-haus.si/izdelki-po-narocilu-2/varnostni-kovcek>
- Lastna raziskava. (brez datuma).
- Ltd, J. W. (2017). *UK Body Armour Manufacturer*. Pridobljeno iz [jackellis](http://www.jackellis.co.uk/overt-body-armour-vest-female.html):
<http://www.jackellis.co.uk/overt-body-armour-vest-female.html>
- Meglite.si. (05 2017). *maglite.si/node*. Pridobljeno iz [maglite.si/node](http://www.maglite.si/node):
<http://www.maglite.si/node>
- MNZ. (11 2016). *MNZ*. Pridobljeno iz http://www.mnz.gov.si/si/mnz_za_vas/zasebno_varovanje_detektiv/zasebno_varovanje/sluzbene_izkaznice_za_varnostno_osebje/:
http://www.mnz.gov.si/si/mnz_za_vas/zasebno_varovanje_detektiv/zasebno_varovanje/sluzbene_izkaznice_za_varnostno_osebje/
- SHOP, B. (2017). *budoshop-sp*. Pridobljeno iz <http://www.budoshop-sp.si/catalogen>:
<http://www.budoshop-sp.si/catalogen/category-214-Uniforms--Blets-Our-brands-Cold-Steel-page-1.html>

- Slovenija, R. (28. 10 2016). *MNZ*. Pridobljeno iz seznam imetnikov licenc za zasebno varovanje:
http://www.mnz.gov.si/si/mnz_za_vas/zasebno_varovanje_detektivi/zasebno_varovanje/evidence_vloge_in_obrazci/
- TSmedia, m. v. (2017). *siol.net*. Pridobljeno iz siol.net.novice:
<http://siol.net/novice/novice/deset-vprasanj-in-odgovorov-o-dronih-218900>
- Varovanje, Z. z. (2017). *zrszv.si*. Pridobljeno iz zrszv.si/index.php/izobrazevanje:
<http://www.zrszv.si/index.php/izobrazevanje>
- Walker, P. (1998). *Electronic Security Systems*. Oxford: Gillingham.
- Wilon, A. (2. 11 2016). *safecity*. Pridobljeno iz safecity.com.au:
<http://www.safecity.com.au/combo.htm>
- Zadeve, M. z. (2017). *pisrs.si*. Pridobljeno iz PIS:
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV12339>
- ZZasV-1, D. z. (2011). *Uradni list republike Slovenije*. Pridobljeno iz Uradni list RS, št. 17/2011: <https://www.uradni-list.si/1/content?id=102527>